

DIRVA

Nr. 82

Liepa-July 19, 1961

Cleveland, Ohio

VAKARAI ATMETĖ CHRUŠČIOVO REIKALAVIMUS

Jungtinės Amerikos Valstybės, Britanija ir Prancūzija įteikė notas Sovietijai, kad kategoriškai atmesdamos Chruščiovo reikalavimus dėl Berlyno ir Vokietijos.

Prezidentas Kennedy įspėjo Chruščiovą, kad jo reikalavimai dėl Berlyno gali nuvesti į "labai pavojingus įvykius", kad jie grąsina "milijonų žmonių gyvybėms". Jis atmetė Chruščiovo siūlinėjamą sąjungininkų karinių jėgų atitraukimą iš Vakarų Berlyno, jį paverčiant demilitarizuotu "laisvu miestu".

Prez. Kennedy taip pat įspėjo, kad Jungtinės Valstybės niekada nepripažins rusams teisės pasirašyti separatinę taikos sutartį su komunistine Rytų Vokietija ir leisti vietos komunistams kontroliuoti sąjungininkų priėjimus į buvusią Vokietijos sostinę.

Britanija įspėjo Maskvą, kad vienašališka akcija Berlyne sukeltų didelius pavojus ir dar nepramatomas pasekas.

Prancūzija pareiškė, kad pasirašymas separatinės sutarties su Rytų Vokietija "sukurtų pavojingą būklę visiems".

Bet siūlo ir derybas

Jungtinių Amerikos Valstybių notoje taip pat pabrėžiama, kad jos esančios "visada pasiruošusios" laisvu susitarimu persvarstyti neišspręstasias Vokietijos problemas. Bet taip pat nurodoma, kad bet koks susitarimas turės būti pagrįstas laisvo apsisprendimo principu, t. y. laisvais rinkimais.

Prez. Kennedžio nota buvo griežčiausias iš ligšiol skelbtų įspėjimų, apie atviro karo pavojų, jeigu rusai ir toliau stengsis sąjungininkus išspausti iš Berlyno.

Užs. reik. ministerių konferencija

Tuo pat metu valstybės departamentas paskelbė, kad esanti planuojama trijų užsienių reikalų ministerių — Dean Rusk, Earl of Home ir Maurice de Merville — konferencija, kurioje turės būti suderinta politika dėl karstėjančios Berlyno krizės, kuri, kaip kancleris Adenaueris tikisi, kulminacinį punktą pasieksianti spalio pradžioje. Konferencija greičiausiai įvyksianti Paryžiuje rugpiūčio 4 dieną.

Anksčiau buvo pasklidę žinios, kad tuo pat metu buvo planuojama trijų Vakarų valstybių "viršūnių konferencija" tais klausimais. Dabar atrodo, kad bus pasitenkinta užsienių reikalų ministerių pasitarimu.

Ankstesniuose pranešimuose apie ruošiamus atsakymus į prezidentui Kennedžiui birželio 4 d. Vienoje įteiktą Chruščiovo "memorandumą" buvo minima, kad Vakarų valstybės pareikalausiančios apsisprendimo teisės, t. y. laisvų rinkimų visoms komunistų pavergtoms tautoms Rytų Europoje. Dabar paskelbtame atsakymo tekste apie tai nekalbama. Atsakymas buvo ruošiamas daugiau kaip šešias savaites.

Pabėgėlių bangos didėja
Tuo tarpu pranešimai iš

Berlyno kalba apie kaskart vis didėjančias pabėgėlių bangas, kurios jau per vieną dieną prašokančios 1000. Vien tik praeitą savaitę Vakarų Berlynan atbėgo per 10,000 rytinės Vokietijos gyventojų, tuo tarpu "normaliais laikais" atbėgdavo maždaug po 4,000. Didžiausi pabėgėlių kiekiai yra atbėgę po 1953 metų sukilimo, kada per savaitę į Vakarų prasiimušdavo apie 16,000 asmenų.

Naujausiomis žiniomis iš Berlyno, padidėjęs gyventojų bėgimas į Vakarų jau privertęs komunistus uždarinti kai kuriuos fabrikus.

Komunistai jau griebęsi žygių praėjimams į Berlyną užblokuoti. Viena pranešime sakoma, kad 67,000 sovietinės armijos karių ir 200 tankų pradėję sienos užblokavimą.

Mobilizacijos planai svarstomi

Nors Washington šiuo metu neviešpatauja "karo atmosfera" bet administracijos pareigūnai pabrėžia, kad prezidentas Kennedy galės netrukus paskelbti dalinę mobilizaciją.

Gynybos departamentas intensyviai tikrina JAV karinę jėgą, ir jo pasiūlymai greičiausiai bū-

sią pateikti prezidentui dar šią savaitę.

JAV kariniuose sluoksniuose tuo tarpu netikima, kad Berlyno krizė galėtų išsivystyti į branduolinį karą, todėl pirmoje eilėje nagrinėjama, kaip JAV turėtų veikti neatominio konflikto atveju.

Tuo tarpu svarstomi du atvejai:

- * padidinti reguliariąją kariuomenę, kaip visą laiką siūlė karinių pajėgų jungtinis štabas;

- * mobilizuoti dalį tautinės gvardijos, galbūt iki 1 milijono vyrų, kaip siūlo civilinė administracijos dalis su prezidento patarėju Berlyno krizės klausimams Dean Achesonu.

Karinis štabas antrajam planui nesisipriešina, bet jį laiko tik perinamąja priemone.

Pirmasis planas pareikalautų žymiai didesnių išlaidų. Tautinės gvardijos mobilizacija atitrauktų iš namų ir darbų tūkstančius vyrų. Vienu ar kitu atveju, prezidentui tektų prašyti kongresą, kad būtų paskelbta nepaprastojo meto būklė.

TUNISO ULTIMATUMAS PRANCŪZIJAI

Tuniso prezidentas Bourguiba pareikalavo, kad Prancūzija per 24 valandas pripažintų savo įgultų evakuavimo iš Bizerte bazės ir Saharos principą.

Jis pareiškė, kad, jei per tą laiką nebus gauta patenkinamo Prancūzijos atsakymo, jo vyriausybė nedelsdama imsis tokių žygių:

- * Tuniso civiliai savanoriai ir kariuomenės atsarginiai apsupsi ir užblokuos prancūzų laivyną ir aviacijos bazę Bizerte;

- * armijos savanorių junginys įžygiuos į Saharą ir iškelės vėliavą prie ženklo 233, t. y. už dvidešimt aštuonių mylių į pietus nuo labiausiai išsikišusio Tuniso sienos punkto.

Savo kalboje, nuolat pertraukiamoje parlamento narių plojimai, jis labai daug vietos pašventė ir santykių su "broliais alžiriečiais" išryškiniui. Alžiriečiai yra daug kartų priekaištavę prezidentui Bourguibai, kad jis neremias jų kovos su Prancūzija.

Prancūzijos vyriausybė dar nepaskelbė jokių komentarų dėl Bourguibos reikalavimų.

Kennebunkporte, Me., pranciškonų vienuolyne viena stacijų, padaryta arch. J. Muloko ir skulpt. V. Košubos.

V. Maželio nuotrauka

BOWLES LIEKA VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Prezidentas Kennedy paliko kontraversinį Chester Bowles valstybės sekretoriaus pareigose, tuo atmesdamas permainas valstybės departamento aukštuosiuose postuose, kurios reikšmingų administracijos sluoksnių

buvo laikomas neišvengiamomis.

Chester Bowles yra susilaukęs aštrios kritikos Baltųjų Rūmų, kongreso ir valstybės departamento sluoksniuose. Pats prezidentas, kaip sakoma, išreiškęs nepasitenkinimą valstybės departamento politika, už kurią atsakingu laikė Chester Bowles, kaip valstybės sekretorių politiniams reikalams. Jis praeitą savaitę pasiūlęs jam rezignuoti iš pareigų ir užimti kurį nors ambasadoriaus postą užsienyje.

Bowles, kaip sakoma, pareiškęs pasipiktinimą tokiu reikalavimu ir nusistatymą likti turimame poste tol, kol prezidentas jį išmes. Prezidentas, vengdamas triukšmo savo partijoje, apsisprendęs tuo tarpu jo nejudinti. Po daugiau, kaip valandą trukusio jų pasikalbėjimo Baltuosiuose Rūmuose, buvo paskelbta, kad Bowles tęs valstybės sekretoriaus pareigas ir vykdys jau ankščiau planuotą kelionę į Afriką, Vidurinius Rytus ir Aziją.

Didžiąsą kritiką tarp kongreso lyderių ir valstybės departamento pareigūnų pastaraisiais mėnesiais kėlė jo "minkštumas" komunizmo atžvilgiu. Jis viešai buvo apkaltintas dėl planuotos "dviejų Kinijų" politikos. Vėliau jo šalininkai aiškino, kad Bowles nereikalavęs nei komunistinės Kinijos oficialaus pripažinimo, nei jos išleidimo į Jungtines Tautas, bet tik reikalavęs, kad Kennedžio administracija pasirošytų Kinijos politikai artėjančiuose JT plenumo debatuose.

Bowles priešinosi Kubos sukilėlių rėmimui ir invazijai į Kubą. To pasekoje išsivystė invazijos reikalų "blogas administravimas" privedęs prie katastrofos.

Bowles buvo vienas iš nule-

musių JAV balsavimą prieš Portugaliją Angolos debatuose. Jis sukėlė konfliktą su valstybės departamento pareigūnais, kurie reikalavo teikti pirmumą santykių su NATO sąjungininkais išlaikymui, o ne Afrikos kolonijoms. Sakoma, kad Bowles per praeitą generolų sukilimą Alžire siūlęs tą problemą perduoti Jungtinėms Tautoms, nors tai buvo aiškus Prancūzijos vidaus reikalas.

Jis priešinęsis pasiūlymams siųsti JAV ir sąjungininkų karines jėgas į Laosą. Prezidentas nekartą išreiškęs nepasitenkinimą dėl Berlyno politikos vilkinimo, dėl to kaltindamas mirtą Bowles.

Jo pareigos valstybės departamente pagal tradiciją turėjo būti "biurokratinės", t. y. ministerijos darbų priežiūra, bet jis vietoj to metėsi į departamento politikos nustatymo sritį ir reikė nepasitenkinimą, kad buvo išjungiamas iš politikos nustatymo posėdžių, nors savo idėjas į juos įkišdavo. Po pastarojo susitikimo su prezidentu, valstybės sekretorius Dean Rusk buvo priverstas "apgaleistauti spaudos pranešimus" ir išreikšti jam pasitikėjimą.

Tuo pat metu pasklidę pranešimai apie CIA viršūnių pakeitimą nebuvo paneigti. Turimomis žiniomis, CIA viršininko Allen Dulles ir jo pavaduotojo Richard Bissel pasitraukimo reikia laukti labai netolimoje ateityje. Prezidentas norįs suskaldyti CIA į dvi dalis, kurių viena, apimanti karinių informacijų rinkimo sritį ir karines operacijas, būsimai pavesta gen. Tayloro priežiūrai, antroji -- diplomatinės ir žvalgybinės operacijos užsieniuose -- priklausys tose sostinėse veikiantiems ambasadoriams.

Ragina neutralistus pabrėžti apsisprendimo teisę

Senatorius J. W. Fulbright skatino visas neutraliasias Azijos ir Afrikos valstybes tvirtai ir visuotinai pasisakyti už visų tautų apsisprendimo laisvės teisę. Senato užsienių reikalų komiteto pirmininkas pabrėžė, kad

toks neutralių valstybių pareiškimas galbūt suvaidintų lemiamą vaidmenį Berlyno krizėje, "jeigu jos Jungtinėse Tautose ir kitose tarptautinėse konferencijose išreikštų norą, kad abi pusės respektuotų tautų teisę".

Fulbrighto žodžiais, toks žingsnis gal sušvelnintų agresingą komunistinio pasaulio tendencijas. Tam dėkinga proga būtų rugsėjo 1 dieną Belgrade prasidedanti neutralistų konferencija, kuri įvyksta šešiomis savaitėmis anksčiau už Sovietijos komunistų partijos suvažiavimą.

SOVIETAI NESIRUOŠIA NUSIGINKLUOTI

Sovietija pareiškė, kad ji nedalyvausianti jokių tarptautinėje nusiginklavimo konferencijoje tol, kol prieš tai nesutars pagrindiniais klausimais su Jungtinėmis Valstybėmis.

Tokią Sovietijos poziciją paskelbė Pravda, JAV prezidento įgaliotiniui John McCloy atnaujinus pasitarimus su sovietų įgaliotiniu Valerian Zorin. Maskvoje.

MALTOS VILKSTINĖ (15)

Artėja italų laivynas

Tuoju po to, kai buvo torpeduotas kreiseris "Nigerija", kapitonas A. S. Russel iš "Kenijos" perėmė vilkstinės komandavimą. Jis įsakė du kurso pakeitimus, lydimus sirenų signalų, skatinančių padidinti greitį.

Keli laivai pakluso įsakymo, bet kiti atrodė visai nekreipia dėmesio. Per kelias minutes vilkstinę lydys junginys prarado anksčiau įsipraktikotą tvarką, buvo pastebimas beviltiškas pakrikimas, ir, nors "Kenija" bandė laivus sugrupuoti ankstesnės formacijos, iš to bandymo niekas neišėjo.

Trys naikintojai -- "Bicester", "Wilton" ir "Derwent" -- nuleidė "Nigeriją" atgal į Gibraltarą, o keli iš likusių 10 naikintojų, perėmė sužalotų laivų apsaugą. Tokioje dezorganizuotoje formacijoje nei vilkstinė, nei ją lydys junginys negalėjo tikėtis, kad pajėgs apsiginti nuo stiprių orinių puolimų, kurie jau artėjo.

8:35 valandą vakaro, prieš pat saulėlydį, visi išgirdo gerai pažįstamą Junkers 88 užimą. 20 lėktuvų artėjo beveik stiebių aukštyje. Vilksstinė gynėsi, kiek pajėgdama.

Amerikiečiai ant "Almeria Lykes" denio atrodė turį stipriausią ugnį, ir du vokiečių lėktuvai, patekę gynybos užtvare, nukrito į jūrą. Kai pirmoji puolimo banga apsilpo, amerikiečiai turėjo keisti savo pabūklų vamzdžius: jie buvo juos perkaitinę.

Niekas nenustebė, kai po kelių minučių horizonte pasirodė nauja bombonešių eskadrilė. Vilksstinę lydys junginys dabar buvo išsisklaidęs kelių mylių plote, ir apie vieningą akciją, apie sistemingą gynybos frontą jau nebegalėjo būti nė kalbos.

Admirolas Burrough įsakė vėliaviniam laivui "Ashanti" ir naikintojui "Penn" uždegti migla prekybinius laivus, kad jų siluetai nebūtų matomi artėjančioje aušroje. Bet jau buvo pervėlu. Torpeda pramušė didelę skylę "Brisbane Star" liemenyje, ir laivas prarado kontrolę, pasi-

sukdamas ir užblokuodamas varais negalais išlaikomą vilkstinės kursą. Jį sekęs "Empire Hope", vengdamas susidūrimo, turėjo sustabdyti mašinas ir tapo lengvu trijų Stukų taikiniu.

Per antrą puolimo bangą viena bomba nukrito tiesiog į angarą, o kitos trys šalia. Lėktuvinis benzinas užsidegė, ir po akimirkos laivas virto milžinišku žibintu. Įgula bandė gelbėtis, ir ant "Brisbane Star" denio buvo galima girdėti siaubingus ugnies apsupųjų valksmus, kai gelbėjimosi valts atsiskyrė nuo degančio laivo.

Polimas po puolimo dabar gulė bejėgišką vilkstinę. Vanduo aplinkui laivus virė, sprogstančios bombos atrodė sukrečią jūrą iki pat gelmių.

Paskui pasigirdo trenksmas -- aiškus ir skirtingas, ateinas nuo Tuniso pakrantės. "Clan Ferguson", kludytas bombų kilimo, pasistojo pietu nuo milžiniško sprogo. Oranžinės spalvos liepsnų grybas šovė dangun, laivo gabalai pripildė orą. Už kelių minučių tik krūpčiojanti lauko krūva vandens paviršiuje priminė, kad ten būta laivo. Italų povandeninis "Alagi" vėliau pamėmė išlikusius gyvus 53 įgulos narius.

Vilkstinė dabar buvo išsisklaidžiusi maždaug 22 kilometrų plote, klaidkiai nušviesta dviejų tebe liepsnojančių žibintų -- tai buvo visa, kas liko iš "Empire Hope" ir "Clan Ferguson".

"Jėga X" buvo netekusi "Nigerijos" ir "Cairo" apsaugos, iš keturiolikos prekybos laivų jau buvo likę tik vienuolika. Du iš jų -- "Ohio" ir "Brisbane Star" -- plūduriavo ant vandens sunkiai sužaloti ir su sugadintomis mašinomis.

Admirolas Burrough vilksstinės apsaugai beturėjo tik du kreiserius -- "Keniją" ir "Manchester" -- bei dešimt naikintojų.

Tuo kritišku momentu, vilksstinė visiškai pakrikus ir neatsigavus po nuostolių, admirolas gavo pranešimą, kad išplaukė italų

laivynas. Karališkoji aviacija iš Maltos informavo, kad trys sunkūs ir trys lengvi kreiseriai, lydimi būrio naikintojų, skubą pietų kryptimi.

Tai reiškė, kad admiralas Burrough dar prieš saulėtekį kur nors netoli Pantellerijos susitiks priešą, vilksstinės ugnies jėgai beviltiškai nusilpus, o prieš aerodromams nuo ten tesant tik už 20 kilometrų.

(Bus daugiau)

NAUJO KOMUNISTINIO REŽIMO PAVOJUS JAV PAŠONĖJE

Senatorius Thomas J. Dodd įspėjo apie didelį pavojų -- galinčią susikurti naują komunistinę valstybę JAV pašonėje po rugpjūčio 21 d. britų Gvianoje įvyksiančių rinkimų. Jo žodžiais, tai sukurtų dar pavojingesnę būklę už tą, kurią iššaukė Castro iškilimas, nes tai sudarytų Kremlui naują prieštirtį Pietų Amerikos kontinente, per kurį Castro ir Maskva galėtų siųsti ginklus komunistų teroristams Venesueloje, Brazilijoje, Kolumbijoje, ir kaimyninėse valstybėse.

"Castro ir komunistų režimo Gvianoje kombinacija," pareiškė senatorius, "nustumtų mus prie katastrofos ribos visoje Lotynų Amerikoje."

Senatoriaus Dodd pareiškime sakoma:

"Amerikiečių publikai nukreipus dėmesį į Laosą, Berlyną ir Kubą, panašus pavojus mūsų interesams ir saugumui vystosi kitame Pietų Amerikos punkte. Rugpjūčio 21 įvyks rinkimai britų kolonijoje Gvianoje. Parlamento lyderis dr. Cheddi Jagan yra žinomas komunistas, kaip ir daugumas jo bendradarbių. Jeigu Jagan ir jo "liaudies progresyvioji partija" laimės ateinančius rinkimus, Jagan taps pirmuoju Gvianos premjeru -- su plačiomis

KĄ RAŠO JAV SPAUDA?

KUR AMERIKOS POLITIKA?

Po kelių savaitių delsimo, pasižymėjusio neapsisprendimu ir, kaip atrodė, planų susikryžaviimu, formalūs JAV, Britanijos ir Prancūzijos atsakymai į Chruščiovo reikalavimus numatyti perduoti Maskvai šios savaitės pradžioje. Tenka tikėtis, kad tie dokumentai nubrėš tvirtą užsienių politiką -- kurią suprastų Chruščiovas ir kuri būtų primintina amerikiečiams.

Po eilės metų, nužymėtų traumų nuo komunistų spaudimo,

pagaliau atėjo laikas, kada turime užbrėžti aišką liniją ir jos laikytis. Arba laikytis, arba prisipažinti pralaimėjimą ir kapituliuoti nuo vadovavimo laisvajam pasauliui, palaidodami atsakomybę, kurią buvome prisiėmę arba kuri buvo mums užkrauta, ir pasilikdami prie Amerikos tvirtovės koncepcijos. Nes, jei mes atsitrauksime Berlyne, kuri tauta daugiau betikės Jungtinėmis Valstybėmis, kaip skydu, kuris turėtų apsaugoti ją nuo komunistinės agresijos?

Mes laukėme, kol dulkės nusės Kinijoje.

Prieš kelias dienas Washingtone ambasadorius Menšikovas pastebėjo, kad, "kai skiedros išsisklaidys, amerikiečių tauta nenorės kovoti dėl Berlyno". Jei tai sudaro jo pranešimų Kremlui turinį, kyla didelis pavojus, kad Chruščiovas gali padaryti tokius pat klaidingus apskaičiavimus, kokius prieš jį padarė kaizeris Vilhelmas ir Hitleris.

O vis dėlto mūsų santykių su Sovietija istorija nuo II Pasaulinio karo rodė atsitraukimą ir vengimą atsispirti komunistų spaudimui.

Berlyno blokados metu mes sukūrėme oro tiltą, vietoj gynę savo priėjimų sausumoje teises, prasiskindami kelią, jei būtų prireikę, jėga.

Mes nepadarėsim Rytų Vokietijos sukilimo 1953 metais. Mes tingiai stovėjome, nepajudindami piršto ir stebėdami Budapesto skerdynes 1956 metais. Mes baigėme įstrigimu Korėjos karą, vietoj bandę jį laimėti. Mes pagyrūniškai kalbėjome apie Laosą, o dabar esame pasirodę priimti koalicinį režimą, žinodami, kad komunistai eventualiai perims jo kontrolę, jei tokia koalicija bus kada nors sudaryta. Ir Kubos fiasco -- jis dar per šviežias mūsų atmintyse, kad būtų reikalingi koki nors komentarai.

Taigi, dabartinė problema yra įtikinti Chruščiovą, kad mes galvojame veikti Berlyne, ir kad mes tikrai galvojame veikti. Bet mes pastaruoju metu dar ne daug ką padarėme ta kryptimi. Vieną dieną pasklinda pranešimai apie mobilizaciją, ir prezidentas įpykęs įsako pradėti tardymus, kas atsakingas už tų žinių iškilimą viešumon. Kitą dieną prezidentas siunčia nusiginklavimo specialistą Maskvon, tuo pat metu įsakydamas peržiūrėti mūsų karinį pasirėmimą ir nustatyti, kaip karas atsilieptų mūsų ūkiui. Lyg mes to nežinotume.

Arba vėl, prezidentas užsimoja pagalbą užsieniams, lyg tai turėtų įvairyti Kremlui protą. Ryšium su tuo prezidentas pareiškia, kad jis geriau siųs dolerius kovai su komunizmu, negu mūsų vyrus. Jau nekartą pasirodė, kad mes galime susirasti draugų per užsienių pagalbą, bet galime pasidaryti ir priešų. Pakistano prez. Ayub labai aiškiai išryškino šį punktą, išreikšdamas nepasitenkinimą sumomis, kurias mes duodame Indijai.

Mes taip pat bijome atnaujinti branduolinius bandymus, patalindami pasaulinei opinijai. Bet įdomu, kokia visuomenės opinija įsiviešpatavę Jungtinėse Valstybėse, jei paaiškėtų, kad komunistai slaptai vykdo požeminis bandymus, kai mes esame įsikibę į beviltišką derybas.

Laisvasis pasaulis yra reikalingas aiškos politikos, kuria jis galėtų tvirtai pasiremti. Pasaulis šaukiasi vadovybės, kurios pastaraisiais mėnesiais ryškiai stigo. Kita alternatyva tėra tik kapituliacija.

Plain Dealer, 1961.VII.17

* Dėl pagalbos Vengrijai europinė spauda savo laiku buvo paskelbusi tokį aiškinimą, kuris buvo nutylėtas Amerikoje: Ispanijos vyriausybė buvo pasiruošusi siųsti vengrams gyvybiškai svarbius šaudmenis lėktuvais. Vakarų Vokietijos vyriausybė buvo sutikusi leisti tiems lėktuvams perskristi savo teritoriją ir pasipildyti degalus. Bet paskutiniu momentu valstybės departamentas griežtai užprotestavo ir planus suardė.

Nuomonė iš vienos didžiųjų Europos sostinių užsienių reikalų ministerijos: "Tiek daug politinių idėjų ateina iš Washingtono, tiek daug jų prieštarauja viena kitai, kad negalima pasakyti, kurią jų atstovauja prezidentas Kennedy. Kai valstybės sekretorius buvo John Foster Dulles, mes bent žinojome, kur stovime. Dabar atrodo, kad visą pasaulį visiškai dezorganizacija."

* Kalbant apie klausimą -- atnaujinti ar neatnaujinti branduolinius bandymus, pažitūrų pasidalinimas Washingtono yra sekantis: Adlai Stevenson, Chester Bowles ir Arthur Schlesinger yra priešingi bandymų atnaujinimui. Dean Rusk nežymiai pasisako už atnaujinimą. Prezidentas Kennedy, sumaišytas prieštaraujančių patarimų, tebelūkuriuoja. U. S. News and World Report, 1961.VII.17

Any way you look at it -
The Most Refreshing Beer
of Them All!

YOU'LL LIKE
Stroh's
...BETTER

THE STROH BREWERY CO.,
DETROIT 26, MICHIGAN

Šviesesnis? Stroh's toks yra. Švelnesnis? Stroh's toks yra. Jūs pasakysit, kad labiau gaivinantis alus, kokį tik kada esat ragavę. Pasiimk porą pakučių po šešias dėžutes. Amerikoje vienintėlio ugnim virto alaus! Populiariom kainom, kaip visada!

KUR PRALEISTI ATEINANČIAS
ATOSTOGAS!

Maloniai kviečiame atvykti į saulėtą Cape Cod, Mass ir praleisti savo atostogas L u š i ū ir V e i t ū viloje

"M E Š K A"
42 Beach Street
Monument Beach, Cape Cod, Mass.
Tel. Buzzards Bay, PLAZA 9-3251

VILA MESKA tikram poilsiui, be rūpesčių siūlo:
• Erdvią ir ramią aplinką • Didelius ir jaukius kambarius • Gerą ir gausų maistą • Pliažas pasiekiamas per 5 min. pėsčiomis • Silver Beach pliažas per 10 min. automobilių • Vasarotojus be automobilio nuveža ir parveža savininkai • Vaikams rengiami pavakariėliai su lietuviška programa • Tėvams išvykus vakarais prižiūrimi vaikai • Žuvavimas geras jūroje ir ežerėliuose.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO MĖN. 17 DIENĄ.

Kainos neaukštos. 15% NUOLAIDA vasarojantiems nuo birželio 17 d. iki liepos 8 d. ir nuo rugsėjo 2 d. iki sezono uždarymo.

DĖMESIO!

Nepamiršk nusipirkti
knygą ALMA MATER!

Puiki dovana bet
kuria proga!
Naujai pagaminta
PIRMOJI LIETUVIO
KOMPOZITORIAUS
ILGO GROJIMO
PRAMOGINĖS MUZIKOS
PLOKŠTELĖ

Lietuviškai įdainuota
10 šokių muzikos
HI-FI ir STEREO plokštelė
gaunama visuose lietuviškos
spaudos ir dovanų parduotu-
vėse.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinė kolegija sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor - in - chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Lietuvių menininkų 'duoklė' sovietinei valdžiai

Dažnai girdime, o ir patys daugumoj esame pergyvenę, kad komunistinėj santvarkoj geriausiai sekasi gyventi menininkams: dailininkams, muzikams, rašytojams ir kitiems. Sekasi, jei duodies, nuosirdžiai ar iš prievartos, traukiamas ant komunistinės propagandos kurpalio. Žodžiu, jei dailininkas savo paveikslais, muzikas savo dainomis, o rašytojas eilėraščiais, apysakomis ar kitais kūriniiais, padeda statyti socialistinį "rojų"...

"Ir tokiems, padedantiems, sovietinė valdžia nepagaili numesti geresnį kaulą. O už jį jau ir turi atloti žiūrėdami į komunistinę saulę" — taip man rašė bičiulis iš Vilniaus, kuris nesirijo talkinti komunistinei "statybai" ir todėl virš 10 metų turėjo kirsti miškus anapus Uralo... O jis taip pat, nemažesnis menininkas, kaip tie, kurie dabar, laiks nuo laiko atiduodami savo duoklę, geriau, sočiau ir ypač ramiau gyvena už visus kitus savo brolius vergus, į sovietinio gyvenimo vagą per prievartą įstatytus ir nuolat grasinamus.

Kai maždaug prieš tris mėnesius gavau dail. Antano Žmuidzinavičiaus didoką ir spalvotais paveikslais pagrazintą knygą "Paletė ir gyvenimas", norėdamas papildyti savo turimas informacijas, parašiau į Vilnių tam savo bičiuliui laišką. Jame klausiau, kaip dail. Antanui žmuidzinavičiui dabar sekasi, nes komunistinė spauda dažnai jį prisimena ir net pavyzdžiu tiems "pabėgėliams, buržuaziniams nacionalistams" nurodo.

Laiško teko ilgokai laukti. Bet jis atėjo. Atėjo su šykštomis žiniomis, nes daug kur esanti tokia nuotaika, kad gali vėl tekti į miškų kirtimus "išvykti". O apie dail. Antaną žmuidzinavičių taip parašė: "Jis pastoviai atiduoda "duoklę" sovietinei valdžiai. Čia kalbama, kad jis gausias ir Lenino premiją už kūrybą socialistinėm temom. Bet jis nekenksmingas".

Minėtoji dail. A. žmuidzinavičiaus knyga, išmetus tas komunistines šiukšles, kurios įrašytos tik duoklės atidavimui, duoda daug įdomios medžiagos iš lietuvių dailininkų gyvenimo ir iš jo dažnų ir įvairių kelionių ne tik po savo, bet ir svetimus kraštus. Ypač, kad joje daug meilės savam kraštui ir savo žmonėms. Kartais atrodo, kad Ant. žmuidzinavičius joje kalba ne kaip Darbo raudonosios vėliavos ordinu apdovanotas, bet kaip šaulių Sąjungos pirmininkas...

Reikia pripažinti, kad dail. Ant. žmuidzinavičius pasakoti moka. Mes, parinkę pora ištraukų, vieną apie jo keliones po Lietuvą, o antrą apie dail. Konstantiną Čiurlionį, čia skaitytojams ir duosime.

Kaip jau sakiau, daug toje knygoje įdomių žinių iš dailės parodų, tik pradėtų jo jaunystės metais Lietuvoje rengti. Įdomūs jo kelionės įspūdžiai ir Amerikoje, kur du kartus lankėsi, ir antrą kartą net trejus metus čia pragyveno keliau ir parodas rengęs.

Dabar dail. A. žmuidzinavičius, belaukias 85 metų sukakties, kaip pats rašo, savo gyvenimo kelionę kaip ir užbaigęs:

"Artinuos prie savo kelio galo. Ėjo jis, tas mano gyvenimo kelias, klampynėmis ir dirvonais, kalnais ir kloniais, ėjo dykumomis ir žydinčiais laukais, ėjo padangėmis ir niūriais urvais, ėjo klaidžioj vienuose ir kilniausių sielų draugystėje".

Labai gaila, kad dail. A. žmuidzinavičių, jau seną žmogų, anksčiau žinotą, tik kaip patriotą, komunistai pajėgę įkinkyti į savo vergijos vežimą. Bet ir tokiose sąlygose, "atiduodamas duoklę" komunistų partijos reikalavimams, niekur lietuviui neniekina, pro Nepriklausomo Lietuvos gyvenimo įvykius prašoka tartum jų nė nebuvo, tartum jų nesilgima. Ir tikri esam, kad toji jo knyga, rašyta laisvėje, būtų kitokia buvusi. Dabar, kada jos rankraštis ėjo per daug cenzorių ir piktos partijos pareigūnų rankas, vieni ją braukė, o kiti už dail. A. žmuidzinavičių reikalingas "duokles" vergijos stabams įrašė. Bet, reikia nors tuo pasidžiaugti, kad ten visoj pilnumoj dar išliko meilė lietuviui ir Lietuvai.

B. G.

Dail. A. Žmuidzinavičius (vidury) 1928 metais tarp svečių, naujo namo įkurtuvėse....

IŠ KELIONIŲ PO LIETUVĄ

Ištrauka iš A. Žmuidzinavičiaus "Paletė ir gyvenimas"

Ypatingas kraštas Lietuva. Nuo vaikystės laikų važinėju po jos plotus, ir nenusibodo: vis gražu, įdomu, nepaprasta. Prie Trakų ar Žaliojo ežero, Rudninkų pušioje, Pelesos pelkėse, Seinų kalneliuose, Zarasų ežeruose, Šventosios pakrantėse, Labanoro miškuose, Nidos kopose, Vištyčio akmenynuose, prie Stelmužės milžino, išilgai Nemuno, Neries, Dubysos -- visur puiku, žavinga. O kur dar šimtai piliakalnių, aišbės milžinapių, senovės paslapčių pilni griuvėsiai. Ir kiekvienu metų laikui, giedrą ar audringą dieną, saulėlydžio spinduliuose ar mėnulio šviesoje -- vis kitaip, vis gražu.

O žmonės! Stebėk, gėrėkis, džiaukis. Čia Dainavos krašto dūžiai -- linksni, nuoširdūs, atvirai; ar džiaugias, ar liūdi, vis dainuos dainuoja. Čia, rodos, niūrus žemaitis pamazėli galvoja, rimtai viską dirba, bet kai per krikštynas ar minint mirusius prie stalo atsisėda ir ima pasakoti arba dainuoti juokingas dainas, tai iš juoko už šonų laikykis. Ten gudrūs, ištaigingi biržiečiai, ten įsimylėję į savo miškus ir smėlynus Marcininkų ir Varėnos žmonės, išdidūs kapsai, augaloti zanavykai.

O moterys, moterys! Visur kuklios, darbščios, malonios. Pašėsupio tetos kai pavaišins, tai visą amžių atmins. Trakų arba Utenos apskrįčių kaimietės

ją už tai giria. Nesistebėkite taip pat, jei P. Grigaitis, skelbdamas tokią "naujięną", atitinkamai "patūravos" Leonui savo apžvalgoje. Tebėvyraujant kairiuruose laikraščiuose moralei, kuria gana dažnai gauname "pasigėrėti" (ir kurią, berods, prof. Viktoras Biržiška prieš keletą metų yra taikliai pavadinęs spaudos banditizmu), būkite pasirengę dar ne kartą susidurti su tokiais "lietuvių vienybę skatinančiais" deimantukais.

S. KIRTIKLIS,
Brooklyn, N. Y.

VIENĄ DIRVOS NR. LINKSMAI PERSKAIČIUS

V. A. Rėk., rašydamas DIRVOS 77 nr. apie dvi naujas atvykęs iš Lietuvos, sako, jog viena, baigianti aštuntą dešimtį gyveno Kaune ir "vertėsi gadažolių rinkimu bei pardavinėjimu. Pradžioje sekėsi neblogai, bet vėliau pacientų sumažėjo, -- kuriuos gydė, daugumas išmirė." -- Negi? Pasigailėkite, susimildami, tos senutės.

Tam pačiam nr. VI. Brazilis dalinasi įspūdžiais iš praėjusios Dainų šventės ir rašo: "Bene didžiausiu įspūdingumu liks mūsų atmintyje D. Š. Komit. Pirm. Prel. J. Albavičiaus ir Lietuvos Atstovo J. Kajecko žodžiai." -- Jeigu tikrai tai, o ne kas kita sudarė didžiausią įspūdį, tai siūlau, rengiant kitą Dainų šventę, nekviesti jokių chorų, bet tik kalbėtojų. Bus mažiau išsiblašymo, mažiau sugaišinta laiko, ir tokia Dainų šventė, neabejotinai, paliks dar didesnį įspūdį.

K. O.,
Philadelphia

Kiek toliau ir aukščiau, einant prieš Nemuno srovę, ima kilti miškingi krantai ir sudaro tikrą aukštų kalvų, klonių ir griovių labirintą. Žiūrint į tą vietą iš toliau, atrodo, kad tie miškingi kalnai ir krantai tai lyg vartai Nemunui, pro kuriuos jis, suspaustas, rūsčiai veržiasi priekin. Tame aukštumų miške medžių įvairumas nepaprastas: ąžuolai, liepos, uosiai, klevai, guobos, skirpstai, skroblai, beržai, obelys, kriaušės, šermukšniai -- tik marguliuoja. O rudenį, kai paglosto lapus pirmoji šalnelė, pamatysi ten tokią spalvų įvairybę, kurios kitur kur pasaulį neieškok -- vis tiek nerasi.

Tas kalnuotas miškas, pagaliau pagavęs savo glėbį gražų Radziūnų piliakalnį, pavydulingai paslepia jį savo tankumynuose ir baigiasi. Toliau jau eina gražiosios Suvalkų Dzūkijos laukai: Radziūnų, Likiškių, Jurgiškių, Luksnėnų kaimų derlingi ir žavūs kalneliai.

Šitas visas vietas reikia pamatyti.

Išėję iš miško, sustokime kad ir ant Likiškių kalno, tai pietuose ir vakaruose išvysime Nemunaičio pakrantes, Obelijos, Metelių ir Dusios ežerų klonius, tolimus Seirijus, Miroslavą, Balčūnus, Simno aukštumas Kroklalaukį, Daukšius, Igliauką, Palių lygumą, už kurios tuojau derlingoje lygumoje -- Marijampolės miestas. Žvilgtelkime dar į dešinę -- ten marguliuoja Aniško, Ūdrijos, Butrimiškių sunkūs kviečių laukai, ir toluoje mėlynuoja Balbieriškio kalneliai.

Tie reginiai pasiliks jums atminty visą gyvenimą.

Persikėlus iš Suvalkų pusės Alytaus į vadinamąją Vilniaus Alytaus pusę, tuojau už miesto, kyla platūs, kalnuoti laukai su senais vieškeliais, kuriuos iki aplinkinių dūkų kaimų lydi šimtamečių beržų alėjos. Tie beržai dabar jau nuo audrų ir senumo gerokai praręję, eidami eilėmis kalnais ir kloniais duoda Alytaus apylinkių peizaui savotišką grožį.

Ten pat iš šiaurės nuo tolimo Kauno atbėga platus švarus kelias, kuris, siekdamas toliau Mėrkine į Gardiną, eina pro pat Alytaus miestą. Alytus įtin kamai pagerbia: nuo aukštų kalvėlių nuleidžia jį į savo slėnį tokiu mišku ir tokiais vingiais, kad tuo keliu vykstantis keleivis, nusteibtas ir sužavėtas, tiesiog kvapo neatgauna.

Jeigu nuo Alytaus pasileisi Nemunu aukštyn, tavo valtis, siūbuodama ir linguodama, pralinks pro milžinišką kyšantį iš vandens akmenį "Kleboną" ir kunkuliuojančius verpetus ties buvusiu geležinkelio tiltu, sklandžiai apiplauks visą Alytaus kilpą ir pro Radziūnų vartus išeis į atvirą kraštą. Ten jau kalnuotos dirvos plačiais kilimais margoja; kaimų trobų langeliai iš aukštų krantų į tave žiūri; žąsų būriai ir gyvulių bandos įvairiaspalviais taškais vandens kraštus sagsto. Ir taip iki Nemunaičio.

Nemunaitį, atsigėręs iš panemunio šaltinių mineralinio sveikatos vandens, pasijunti esąs (Nukelta į 4 psl.)

AR VEL NESUTAPDINSU KOMUNISTAIŠ?

Liepos 10 dienos "Dirvoje" įsidėjote laišką iš Bostono, pasipiktinimą J. Romano, Jr. radio programoje deklamuotu ir dainuotu E. Mieželaičio eilėraščių. Laiške ištisai pakartotas eilėraščio tekstas, šimtanuošimtinė bolševikų propaganda.

Jeigu bolševikų laikraščiai ir

A. Žmuidzinavičiaus paveikslas "Rojaus ežeras", tapytas jam lankantis Amerikoje, dr. K. Daugelio nuosavybė.

KAIP LIETUVOJE GYVENA GRĮŽUSIEJI IŠ PIETŲ AMERIKOS

K. AUDRIETIS

Vakarų Vokietija

Kartais komunistams pavyksta įtikinti vieną ar kitą lietuvį, ypač gyvenantį Pietų Amerikoje, kad grįžti į savo tėvynę. Tokiam aiškina, kad viskas bus atleista, niekas nepersekios, turės darbą ir puikiai gyvens...

Čia noriu trumpai papasakoti kai kurių žmonių, iš Pietų Amerikos į ok. Lietuvą grįžusių, gyvenimus.

Grįžusieji sutinkami kalbom ir su gėlių puokštėmis. Po to dviem savaitėm juos apgyvendina Vilniaus ar Kauno viešbučiuose. Į kambarius jiems atneša "dovanų": maišą geresnės kokybės miltų, maišą cukraus ir nemažą indą pieno.

Po tų dviejų savaičių jie privalo pradėti dirbti. Darbą jiems patiem leidžia pasirinkti. Valdžia, lyg tai stengiasi jiems parinkti pelningesnį darbą. Bet tokie darbai -- tik komunistams. Atvykėliai turi pasitenkinti ir menkesniu darbu.

Vienoje geležinkelio stotyje man teko susitikti su dviem tokioms šeimom. Vyras buvo pakeltui į darbą. Moterys verkė. Paklausiau, kodėl verkiančios? Atsakė, kad labai sunkiai pragyvena, kad neturi net ir tokių dalykų, kurių turėjo Pietų Amerikoje. Gailėjosi atvažiuoti.

Vienas iš grįžusių gavo darbą Kaune prie centralinio apšildymo. Pečkurių algos labai mažos, apie 40 dabartinių rublių mėnesiui. Vyras, gavęs dviejų savaičių algą, atidavė žmonai, pareikšdamas pasitenkinimą socialistiniu gyvenimu... Bet labai neilgai taip jautėsi.

Žmona su pinigais išėjo į turgų ir iš karto išleido 20 rublių. Viskas nepaprastai brangu. O kaip pragyventi iki sekančios algos? Žmona pradėjo reikalauti daugiau pinigų. Bet jų iš niekur nebuvo galima gauti. Reikėjo laukti sekančios algos. Žmogelis suprato, kad čia "ne rojus", algos ir būtiniausiems reikams nepakanka.

Apsigalvojo ir nutarė suorganizuoti streiką. Pakalbėjo su vienu kitu darbininku. Šie tokiai minčiai pritarė ir pasiūlė jam streikui vadovauti.

Vyras ėmėsi organizacinio darbo. Pirmoje eilėje paskambino Kauno rajono komunistų partijos pirmam sekretoriui, pranešdamas apie įmonėje ruošiamą streiką. Prašė jo pagalbos. Dar priminė, kad jo apleistame Uru-gvajuje, kuriame komunistų partija nors ir silpna, bet ruošiant streikus šiek tiek padėdavo. Iš jo, todėl, jis tikrai tikėjosi pagalbos. Sekretorius sutiko padėti ir pakvietė jį į savo kabinetą pasitarimui.

Kas įvyko, nežinia, bet po to okupantai išleido potvarkį, kad visiems grįžusiems iš Amerikos per pirmus trėjus metus būtų mokama nemažiau, kaip 90 naujų rublių algos mėnesiui.

IS KELIONIŲ PO...

(Atkelta iš 3 psl.)

stiprus, narsus senovės lietuvių palikuonis. Savyje pajunti pakilusią didelę savo krašto meilės bangą ir širdy pražydusius kilnios poezijos žiedus. O prieš jauną dzūkaitę, kuri tau puodelyje padavė to stebuklingo vandens, panorėsi atsiklaupyti ir pasakyti jai, kad ją myli be galo ir kad nėra gražesnė ir meilesnė pasaulyje mergaitė, kaip ji, tos pasakiškos Dzūkijos dukra.

Plauk toliau. Plačiais vingiais Nemunas liūliuoja pro Dainavos kalnelius, priimdamas savo glėbį skaisčius linksmai čiurlenančius upelius. Nuo krantų sveikina tave tylūs piliakalnių, didingų ažuolai, garbingų pilių griuvėsiai. Krikščionių, Rytų, Subartonių kaimų rugiapiūtės dainų aidai nuneš tavo mintis prie piovėjų, prie jų vargų ir džiaugsmų... "Viena dirvonus iškėliau"... "Vai tu, aglala"... "Bėkit, baraliai"... "Žalia rūtelė, daradlyvoji"...

Pro karališką Merkinę, pro Gailūnus, kur Liškiavos karalaitė, išėjusi sutikti grįžtančio iš karo savo bernelio ir sužinojusi, kad jis žuvis, čia iš gailėsčio mirė, -- į Druskininkus stebuklingus, į kur žmonės vyks ta, ieškodami sveikatos ir kurie pusę pasaulio galėtų išgydyti. Ir toliau, toliau, į tolimą Gardiną...

nežiūrint koki darbą jie dirbtų.

Teko susitikti su dar vienu grįžusiu iš Pietų Amerikos. Jis vaikščiojo po miestą ieškodamas pirkti cukraus ir miltų. Paklausiau, kodėl jis čia atvažiuo. Aiškino, kad valdžia jį su šeima ištrėmė į Lietuvą už nepalankias kalbas. Panašiai mums aiškino ir kiti grįžusieji.

Gal tokius paaiškinimus jie duoda tik todėl, kad Lietuvoje jie nėra mėgiami. Lietuvos žmonės juos skaito bepročiais, kad sugrįžo. Ir iš jų pasišalpo. Jų neapkenčia ir todėl, kad iš vie-

tinii gyventojų atima pelningesnius darbus.

Tas patį grįžęs asmuo dar pasakojo, kad buvo nuvažiavęs į Vilnių paprašyti vizos išvykimui į Lenkiją. Vizos nedavė. Dar pasakė: "Čia tavo namai, čia ir tavo kapai". Mat, suprato, ko jis ištikrųjų norėjo... Išsiskiriant, jam palinkėjau pasisekimo surasti miltų ir cukraus, kurių ieškojo. Nemanau, kad rado...

Prisimenu dar vieną grįžusiųjų porą. Vyras dirbo Petrašiūnuose, o ji Kaune, Kapsuko spaustuveje. Vieną dieną moteris, atiduodama savo pusmėnesinę algą (20 naujų rublių) vyrui, garbiai, kad ir kiti darbininkai girdėtų, prabilo: "Čia tau ne

Amerika, užteks ir tiek..." Be to, ji stebėjosi, kad vyras kelionę į darbovietę turėjo pats apsimokėti, iš savų pinigų. Juokaudama dar sakė, kad čia ne viskas esą suvaržyta -- laisvai galima plūsti kapitalistus...

Eilė grįžusių yra atsidurę bepročių namuose, Vilniuje. Sanitarai pasakojo, kad įėjus į jų palatą, kaikurie tuojau prašo "pie-niuko", kiti -- ginklo. Treti visą laiką meldžiasi. Pasitaiko savižudybių ne tik tuose namuose, bet ir už jų ribų...

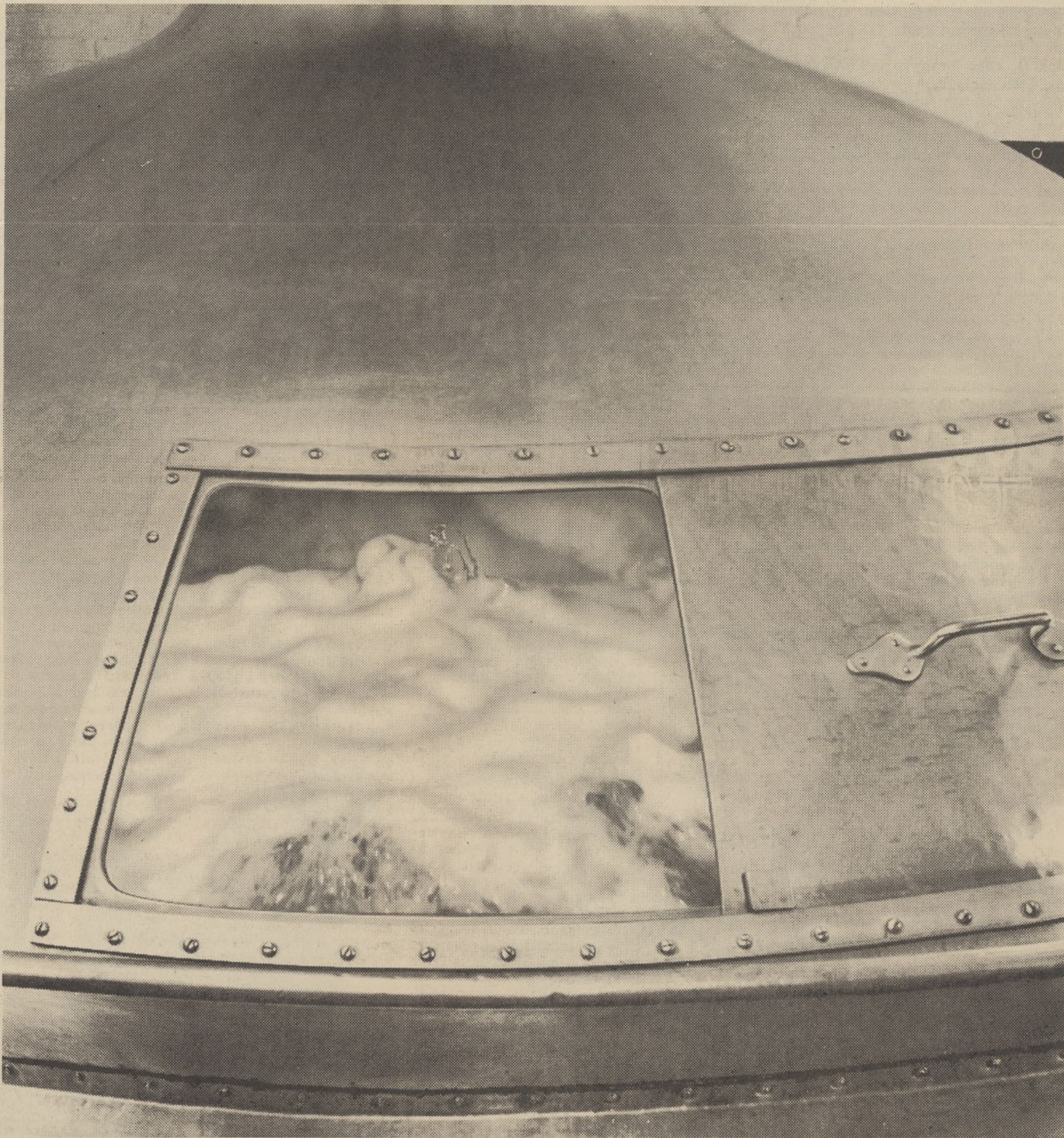
Bet, kaip žinoma, vietos laikraščiams apie tai yra uždrausta rašyti. Todėl paminėjau tik tuos, su kuriais teko asmeniškai susitikti.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Punsco (Lenkijoje) vidurinės mokyklos lietuvių tautinių šokių grupės šokėjai.

Kodėl POC ALUS skanesnis

JIS YRA KOŠIAMAS!

Auksinis skonis, kuris padaro alų tokį gaivinantį, atsiranda kada būsimas alus susitinka su apyniais. Apyniai duoda tą nekasdieninį skonį, kuris numalšina troškulį geriau negu kas kitas pasaulyje. Bet apyniai yra jautrūs. Jie turi būti įvirti į alų su didžiausiu atsargumu.

Todėl mes naudojame specialų procesą. Mes iš tikrųjų košiame. Mes darome todėl, kad "košimas" yra aktyvus, švelnus, maišantis procesas. Jis duoda geriausią skonį mūsų geriausių naudojamų apynių. Švieses-

nis, švaresnis skonis, geresnis negu iš papras-to virimo.

Technologija toli pažengę POC gamyboje, bet ne pertoli. Mes dar vis naudojame produktus, nerandamus jokioje laboratorijoje. Tradicija. Palikimas. Charakteris. Ir svarbiausias mūsų tikslas. Mūsų tikslas gaminti geriausią alų. Alų, kuris skanesnis už visus kitus. Mes didžiujamės galėdami pasakyti, kad taip padarėme. POC yra skanesnis!

POC

CLEVELANDO GARSUS PILSENER ALUS....!

Kas naujo Tabor Farmoje

Pasiekti iš Detroito Tabor Farmą dabar nebėra jokia problema. Prisipildęs baką benzino Detroito, ir nuzvimbi vienu trūkui naujuoju 12 keliu, -- kuris, tarp kit ko, kerta Michigan valstybę nuo Detroito iki Michigano ežero, -- pas Juozą Bačiūną per 3:30 val. Tikrai, Amerikos keliai verti poeto plunksnos...

Bačiūnas mėgsta vadinti save "ūkininku". Jei jis "ūkininkas", tai išeitų, kad Tabor Farma ūkis, tik tuo imi abejoti, kai ten nuvažiavęs nepamatai nei karvių, nei kiaulių, nei būdingų ūkio pastatų: tvartų, svirnų, kaulidžių, pagaliu, nepamatai ten ir ūkio padargų. Tiesa, prie buvusios daržinės -- dabar ten įrengta susirinkimų ir šokių salė -- stovi traktorius, bet prie jo prikabinotos ne akėčios, o stora šliauka golfo laukui drėkinti. Ir jau visai ūkio vaizdas dingsta iš akių, kai pamatai pilną kiemą privartų automobilių. Prikaižiota mašinų ir tarp vasarotojų namelių. Įvažiavus į kiemą, tenka gerokai pasidairyti kur savo mašiną pastatyti. Ypačiai ten būna dideli sąjūdžiai savaitgaliais.

Nebeatsimenu kiek kartų esu buvęs Tabor Farmoje, bet atvažiavęs vis randi šį bei tą naują, tik Juozą Bačiūną sutikusių šypsena, geros nuotaikos nušviestas veidas ir draugiškas rankos paspaudimas visada lieka tas pats. Tai kažkaip derinasi su visa Tabor Farmos aplinka ir ypačiai su čia pat esančiu maudymosi baseinu, pripildytu vaskaus, šviesiai mėlyno vandens, kuris atsimuša saulėkaitoje žaižaruojančiomis atšvaitėmis. Tai lyg ir šeimininko nuotaikos papildymas...

Prie baseino stovi mažas, dailus namelis, kur įrengta vandeniu reguliuoti ir valyti ma-

VYT. ALANTAS

šinerija. Prieš keletą metų namelio sienas išdekoravo dail. J. Pautienius, paleisdamas ant balto fono fantastines, žirgais jojančias būtybes, primenančias undines, ar kažką panašaus. Dabar figūrų spalvos jau gerokai api-

inž. VALDAS ADAMKAVIČIUS dabar Tabor Farmoje J. Bačiūno dešinioji ranka.

blukusios. Kai aš tai pastebiu Bačiūnui, jis suraito tirštą kalambūrą apie Pautieniaus techniką, ir mes abu juokiamės.

Iš kažkur atsiranda ir ponis Bačiūnienė. Ji svingingai šypsoi sveikindamasi, persimeta pora žodžių ir vėl kažkur dingsta besirūpindama vasarvietės reikalais.

Pro šalį eina jauna, grakšti moteris. Bačiūnas sako:

--Eik čia, ponis Adamkevičienė, susipažinkite.

Taigi, ponis Adamkevičiai šią vasarą Tabor Farmoje nauji žmonės. Valgykloje, už didelio, gausybės valgių apkrauto stalo svečius aptarnauja pats Bačiūnas, o jo dešinėje stovi V. Adamkevičius. Tai man primena jauną asistentą atsidėjusią besekantį žilo, patyrusio profesoriaus darbą. Paskum pastebėjau, kad ir ponis Adamkevičienė nelabai tesitraukia nuo ponios Bačiūnienės: laikydama rankose valgių sąrašą, ji labai atsidėjusiai seka, kad svečiai būtų tinkamai aptarnaujami. Tabor Farmoje kalbama, kad ponis Adamkevičiai būsią gal netolimoje ateityje nauji Bačiūnų vasarvietės šeimininkai, bet tų kalbų tikrumo man nepavyko patvirtinti: gal taip, gal ir ne...

Nauja Tabor Farmoje ir tai, kad prabangiai atremontuota ir gerokai praplėsta valgykla. Dabar ten, rodos, be didelio vargo gali tilpti pusterčio šimto valgytojų.

Kasmet atsinaujina ir Tabor Farmos patarnaujantis personalas. Ponis Bačiūnai šiemet surinko gražaus ir žvalaus būrelį jaunimo, kuris suskrido į Tabor Farmą iš Detroito, Clevelando, Japonijos, Havajų ir iš kitur. Vienas japonas studentas, studijuojąs viešbučių administravimo mokslus Anna Harboro universitete, atlieka praktiką pas Bačiūną. Havajiečio neteko matyti, nes jis darbuojasi virtuvėje. Nemaža lietuvių studentų ir studentų. Visi jie žvaliai sukinėjasi tarp staliukų ir stengiasi įsigyti gerų patarnautojų manieras, tačiau persilausti ne taip lengva. Žiūrėk, kokiai merginai ima ir prasikiša bigšacio sekretorės judesiai...

Atvažiavome mes į Tabor Farmą su savo kaimyne, ponis Stefania, pažįstama dar iš stovyklų gadinys Vokietijoje. Tabor Farmoje ji dar nebuvo buvusi. Buvo įdomu stebėti pirmą kartą apsilankusios viešnios įspūdžius. Taigi, pastatėme mes ją ant šv. Juozapo upės skardžiūso. Ji stovėjo valandėlę tylėdama, paskum sušuko:

Kaip puiku! Labai labai gražu! Paskum mes ją nuvedėme pakalnėn prie pat upės kranto. Čia vienoje pusėje tęsiasi vynuogėmis apodintas laukas, kitoje teka upė. Ji nežinojo su kuria Lietuvos upę palyginti per Tabor Farmą tekančią šv. Juozapą, bet jai ir ji pasirodė "labai labai graži".

Pagaliau mes išėjome pasižiūrėti po garsų Bačiūno golfo lauką. Golfinkų čia, rodos, niekad netrukta. Vieni daug sviedinius su įgudimu, bet matyti ir tokių, kurie kartu su sviediniu taškosi į šalį ir žemėmis. Bet, žinoma, golfo žaidimo menas nieko bendra neturi su lauku, kuris iš tikrųjų, anot ponios Stefanijos, "labai labai gražus".

Jei neklystu, rodos, Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas prieš keletą metų, pasakodamas savo skaitytojams įspūdžius iš Tabor Farmos, pastebėjo, kad Bačiūnas visada turįs laiko. Reikia pasakyti, kad jis nelabai bus prašoves pro šikšnelę. Nors Tabor Farmos "ūkininkas" visą laiką kažką daro ir kažkur skuba, ta-

Tabor Farmos savininkas Juozas ir Marija Bačiūnai, apkeliaję visą pasaulį ir visad gyvai besirūpiną lietuviškais reikalais ir lietuviybės išlaikymu užsienyje. Nežiūrint milžiniško darbo administruojant vasarvietę, J. M. Bačiūnai visad randa laiko pasikalbėti su svečiu lietuviškais reikalais.

Dirvos nuotrauka

čiau jei svečias jį prakalbina, tai jis tartum tuoju pamišta visus reikalus ir kalbasi su juo labai noriai nesižvalgydamas į laikrodį. Man susidarė įspūdis, kad kai kurie vasarotojai labiau busy, kaip kad pats vyriausias vasarvietės šeimininkas.

Taigi, pagaunu aš Bačiūną vasarvietės raštinėje ir klausiu: --Kaip biznis?

Jis man paskubomis suskaičiuoja kažkokias net tris tų savaitgalį Tabor Farmoje besilankančias amerikones organizacijas, kurių narių bendras skaičius, jei neklystu, siekė apie ketvertą šimtų žmonių, pamini jis ir nuolatinis vasarotojus, paskum mostelėja ranka ir priduria:

--Ką čia biznis, daug svarbiau visuomeniai reikalai. Va, ką tik oro paštu gavau lietuvių laikraštį iš Australijos, paskaityk.

--Gerai, sakau, paskaitysiu, kai turėsiu laiko, -- paėmu laikraštį, padėdu jį į šalį, bet paskaityti taip ir pritrūks laiko...

--O žinai, kas labiausiai trukdo mūsų visuomeninį darbą, -- klausia jis.

Per mano galvą kaip dantračiai ėmė riedėti visokios mūsų visuomeninio gyvenimo negerovės: susiskaldymas, ideologinės prie-

šybės, partijos, lietuviško charakterio kampuotumai, intelektualinė apatija, dvasinis nuosmukis ir galybė kitų taip dažnai mūsų spaudoje linksniuojamų priežasčių, kurias surikiavęs noriu imti dėstyti savo pokalbininkui, bet nespėju pradėti, nes Bačiūnas šypsoi ir sako:

--Atstumai, dideli geografiniai atstumai.

Aš pasiskubinu jam pritarti, nes iš tikrųjų jei lietuviai nebūtų išsiblaškę, Lietuvių Enciklopedijos duomenimis, 3,620,330 kv. mylių plote, kitaip sakant, jei mes būtume buvę suleisti kaip karosai į nedidelį tvenkinį, tai mūsų visuomeninis darbas galėtų būti žymiai gyvesnis, glaudesnis ir našesnis, nors, beabejoj, atsirastų ir lydžių, kurie neišskęstų nepazulinę taikiems karosams šonų...

Bet ne apie tai norėjau kalbėti. Pokalbininką su Bačiūnu stebina jo gyvas domėjimasis bei geras orientavimasis lietuviškuose reikaluose, ir beveik enciklopedinis ne tik Amerikos, bet ir Australijos, Europos, Pietų Amerikos ir aplamai visos pasaulio lietuviškų reikalų pažinimas. Vargu ar rastum Amerikoje kitą vyrą, kurio lietuviškų reikalų akiratis būtų toks

platus.

Bačiūnas, kaip lietuviybės ambasadorius, yra apkeliajęs visus pasaulio kontinentus. Jis gausna lietuvių spaudą iš visų pasaulio kraštų, kur tik tokia spauda leidžiama. Jo privati korespondencija su lietuviais veikėjais labai plati -- tarp kit ko reikia pasakyti, kad Bačiūnas priklauso prie tų retų mūsų veikėjų, kuris greit ir visada atsako į laiškų -- pagaliau ir jis pats mėgsta susitikti su žmonėmis ir dalyvauti įvairiuose visuomeninio pobūdžio pabūviuose.

Taigi, buvo malonu praleisti savaitgalis Tabor Farmoje. Čia kai kas nauja, bet daug ir sena, kaip sena pati Tabor Farma. Prie senų dalykų, be abejo, priklauso ir grynas, kvapus laukų oras, reikalingas ir atsigaivinimas miestiečio plaučiams. Taip pat seną, bet ir visada naują įspūdį ir atsiminimą palieka šeimininkų vaišingumas bei draugiška šypsena...

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

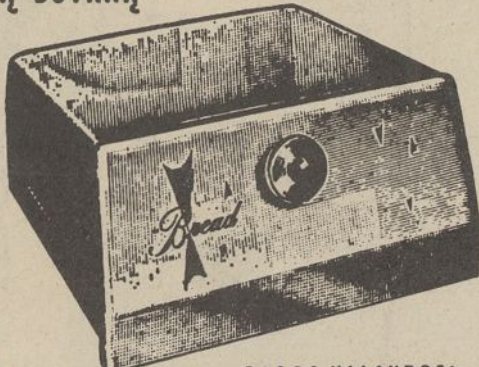

Tabor Farmos vienas seniausių pastatų, aplink kurį kūrėsi vasarvietė. Dabar medžių pauksmėje yra pristatyta moderniškai įrengtų mažų namelių vienai ar dviem šeimoms ir pagal inž. V. Adamkavičiaus projektą naujai atremontuota valgykla.

Dirvos nuotrauka

dovanos
taupytojams

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU
DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MŪN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokamo už
ilgalaikio
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 8 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p. d.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

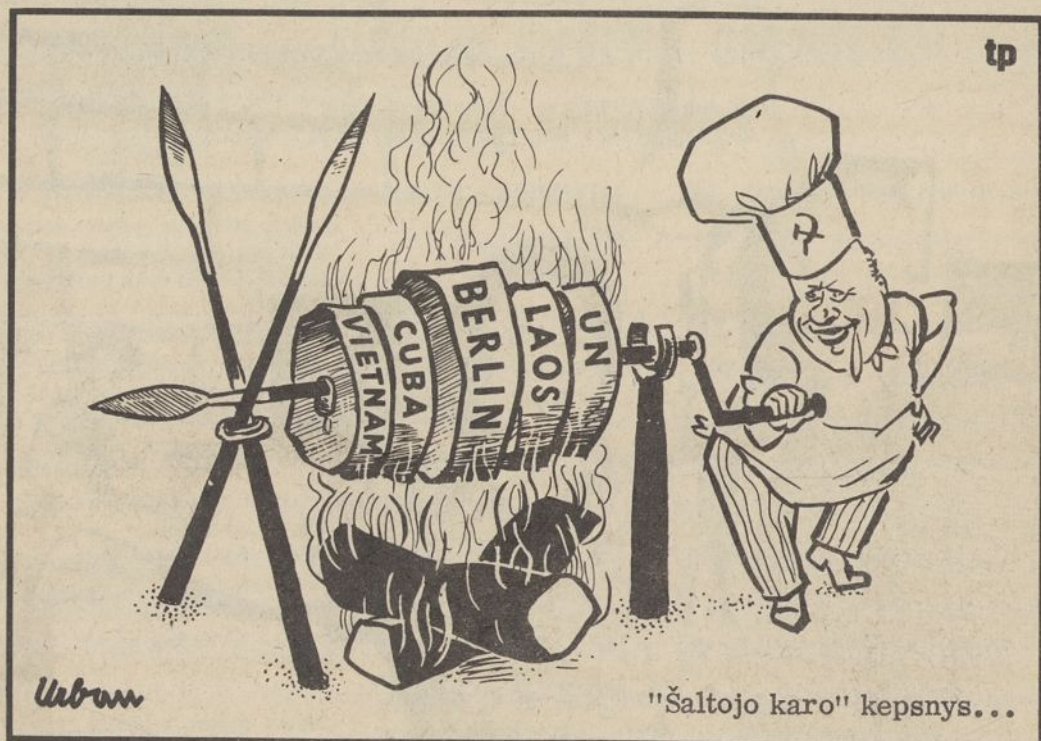

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS
REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

SOCIALINIS DRAUDIMAS

J. ŠOLIŪNAS

NAUJI PAKEITIMAI

Taigi, labas iš naujos vietovės. Nauji pakeitimai įvyko ne tik socialiniam draudime, bet -- taip pat ir mano darbe. Iš dalies abu pakeitimai rišasi, nes su naujais pakeitimais prireikė daugiau ir darbininkų. Ir, va, nuo gegužės mėnesio prakaityuoju jau Baltimore.

Truputį dėl persikėlimo užtruko ir informacijos apie socialinį draudimą, tačiau dabar, su tvarkius visus formalumus, galėsime skaitytojus vėl informuoti apie įvairias pensijų problemas. O dėl įvykusios pertraukos -- atsiprašau.

KAS NAUJA ĮVYKO?

Prieš pat savo trumpąsias atostogas Prez. J. F. Kennedy birželio mėn. 30 d. pasirašė keletą svarbių projektų, kurie po jo pasirašymo tapo šio krašto įstatymais. Buvo įstatymais paversta ir keletas svarbių socialinio draudimo projektų. Visi pakeitimai kainuos pinigų, tačiau daug pensininkų šiais pagerini-

mais tikrai galės pasinaudoti. Svarbesnieji pakeitimai:

1. SUMAŽINTAS PENSININKO AMŽIUS VYRAMS.

Iki šiol tik moterys galėjo gauti mėnesinę pensiją sulaukus 62 m. amžiaus. Nuo š. m. rugpjūčio mėnesio taja teise galės naudotis ir vyrai. Vadinas, pagaliau vyrai tapo sulyginti su moterimis (otempora, omores!).

Viena tačiau turime atsiminti: vyrai, norintieji gauti pensijas sulaukus 62 m. amžiaus, turės imti sumažintą pensiją. Taip, kaip ir moterys iki šiol darė. Be to, vieną kartą apsisprendus imti sumažintą pensiją, ji ir pasiliks sumažintoje sumoje net ir sulaukus 65 m. amžiaus. Užtat prašant sumažintos pensijos, vyrai turi irgi apsispręsti. Ko jie nori. Pensiją, ją apsisprendus gauti sulaukus tik 62 m. amžiaus, bus sumažinta apie 20%.

Pastebėtina, kad nors ir buvo sumažintas amžius vyrams pensininkams iki 62 m. amžiaus tačiau tos pensijos apskaičiavi-

mą darant, bus naudojami vyro uždarbiai ne iki tų metų, kada jis sulaukė 62 m. amžiaus, bet iki tų metų, kada jam sukaks 65 m. amžiaus.

Trumpai išaiškinti ką tai reiškia, ir kiek tai reikšmės turi pensijos didumui -- neįmanoma. Tiek pasakytina: dėl šito, palikto seno būdo pensijos apskaičiavimui, labai galima, kad vyrai, apsisprendę gauti pensiją sulaukus tik 62 m. amžiaus, ją gaus daug mažesnę negu 20%.

Apskaičiuojama, jog sumažinta pensija pasinaudos apie 560,000

vyrų per pirmuosius metus. Tai JAV-bių išdui kainuos apie 400 -440 mil. dolerių.

2. MINIMUM PENSIIJA PADIDINTA.

Nuo rugpjūčio mėn. pradžios (visi pakeitimai įsigalioja nuo to laiko) taip pat yra pakeliama ir minimalinė pensijos suma. Reiškia, nuo įstatymo įsigaliojimo nė vienas pensininkas negalės gauti mažiau kaip 40 dol. per mėnesį. Betgi greit turiu pastebėti, kad ir minimalinė pensija gali būti sumažinta, jei jos prašoma prieš 65-tąjį gimtadienį. Tai liečia ir moteris ir vyrus.

Šitas pakeitimas, per pirmuosius 12 mėnesių valdžiai kainuos apie 170 mil. dol. ir juo pasinaudos virš 2 mil. žmonių.

3. SUMAŽINTAS KITAS REIKALAVIMAS.

Tikrai daug kas buvo sumažinta šiuo pakeitimu. Ir tai vis pensininkams į naudą. Štai sumažintas reikalingų metinių darbo ketvirčių skaičius, kuris yra būtinas įsigyti teisei pensiją gauti. Dabar ir mažiau laiko išdirbęs darbininkas galės gauti pensiją. Šitas pakeitimas ypatingai padės senesniojo amžiaus darbininkams, kurie jau sulaukę senyvo amžiaus pradėjo dirbti. Tačiau minimalinis metinių darbo ketvirčių skaičius (šeši), paliktas ir toliau. Paliktas ir maksimum reikalavimas (dešimt metų). Reiškia, yra dar vis būtina turėti bent 6 meti-

nus darbo ketvirčius norint kvalifikuotis pensijai. Šitoji taisyklė dažniausiai liečia tik labai senus arba labai jaunas.

Skaičiuojama, kad šiuo pakeitimu pasinaudos apie 160,000 žmonių per pirmuosius 12 mėn. ir tai kainuos apie 65 mil. dolerių.

4. PADIDINTA NAŠLIŲ PENSIIJA.

Taip, įvyko ir vienas dar svarbus padidinimas. Ligšiol našlė arba našlys turėjo teisę gauti 75% pensijos, kurią gavo prieš mirdamas vyras arba žmona. Dabar toji pensija yra padidinama iki 82,5%. Tai gana stambus padidinimas. Ir tai kainuos valdžiai apie 105 mil. dol. per pirmuosius 12 mėn. šituo pagerinimu pasinaudos apie pusantro milijono žmonių.

5. LEISTA DAUGIAU UŽDIRBTI.

Ir pagaliau kitas, taip pat labai svarbus pakeitimas: nuo sekančių metų (išimties būdu pakeitimas liečia ir 1961 m. uždarbių), visi dirbantieji pensininkai galės daugiau uždirbti, ir mažiau prarasti pensijos, jei jie uždirbs virš 1200,00 dol. per kalendorinius metus.

Trumpai: kiekvienas pensininkas turi teisę uždirbti 1200,00 dol. per metus visai neprarasdamas nieko iš savo pensijos. Kurie uždirba virš 1200,00 dol. per metus, tiems už pirmuosius 500,00 dol. virš 1200,00 dol., bus atskaičiuojama iš pensijos tik

vienas doleris už du uždirbtus dolerius (uždirbus 1700,00 dol. bus prarasta tik 250,00 dol. -- maždaug dviejų mėnesių pensijos suma). O už gautus uždarbius virš 1700,00 dol. ir toliau, bus atskaičiuojama santykiu vienas už vieną (už vieną uždirbtą dolerį virš 1700,00 dol. sumos bus atskaitoma vienas doleris iš pensijos).

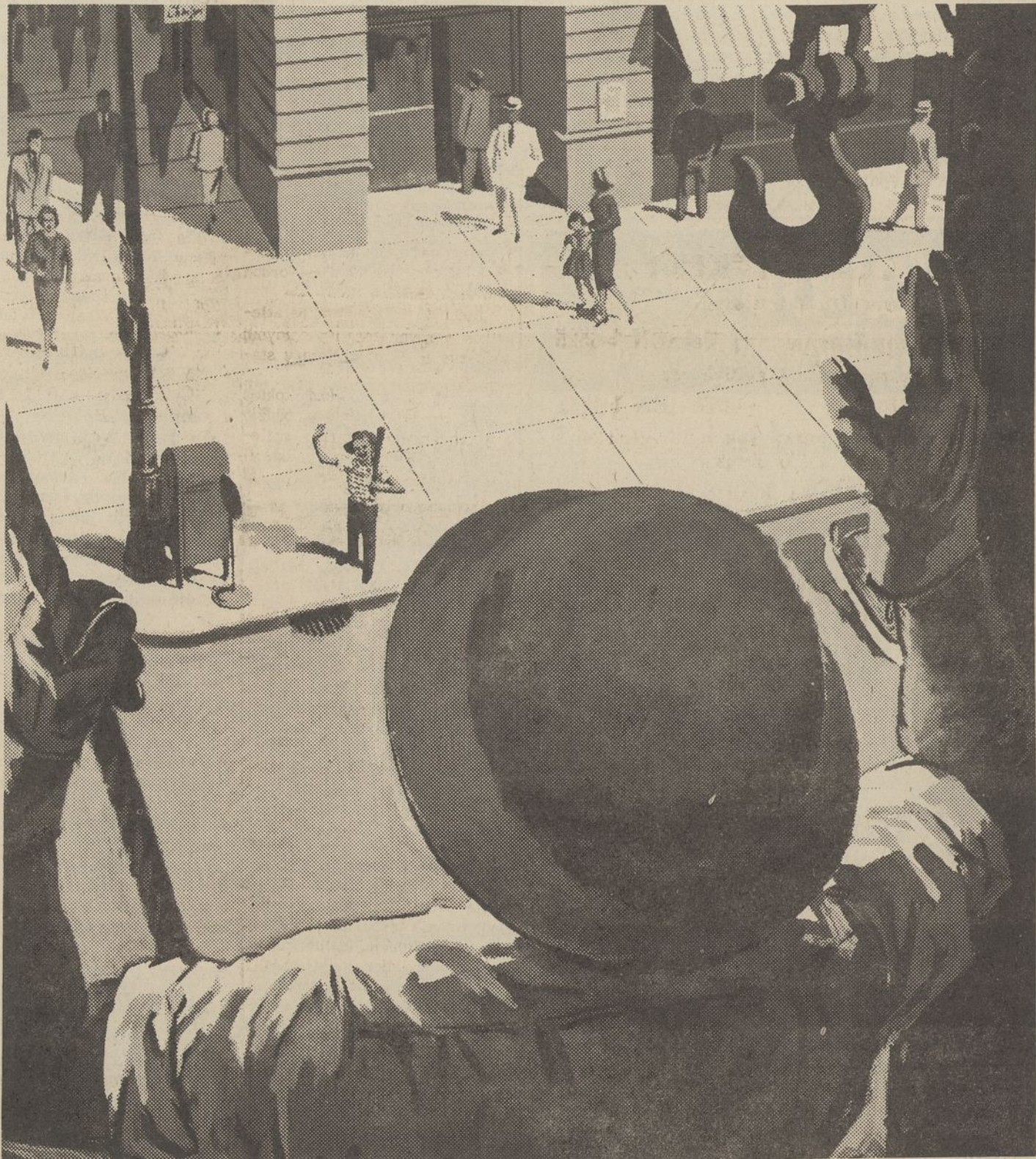
Kadangi šitas pakeitimas yra gana painus ir sudėtingas, todėl prie jo aiškinimo vėliau dar grįšime.

Tai maždaug tokie svarbieji pakeitimai socialiniame draudime. Būta ir kitų pakeitimų, bet jie arba yra mažiau svarbūs, arba liečia tik nedidelę grupę žmonių.

Socialinio draudimo reikalais klausimus J. Šoliūnui prašome siųsti šiuo adresu: 5440 Frederick Ave., Baltimore 29, Md.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

MIESTAS

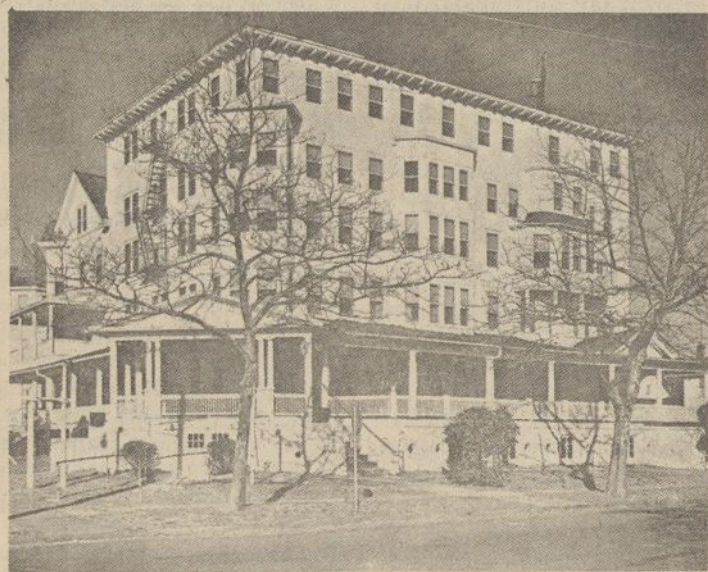
Šis žodis Clevelandui turi specialią reikšmę. Jis reiškia augantį miestą. Erieview. 10 metų, \$200,000,000 statybos programa yra geras mūsų planuojamas pavyzdys. Be to yra "3 Taškų Planas", kuriame numatyta \$10,000,000 padidinimas suvažiavimams vietos Public Hall, \$3,000,000 uosto įrengimų padidinimas ir \$1,000,000 Burke Lakefront aerodromo pagerinimas. Taip pat yra Industrial Research Park, dalis Univer-

sity-Euclid Urban Atnaujinimo Projekto. Visi šie užsimojimai tipškai parodo Clevelando tvirtą įsitikinimą ir nusistatymą išlaikyti savo poziciją, kaip geriausia gyventi vietovė. Išlaikydami savo pasižadėjimą būti "visada jūsų patarnavimui", The Illuminating Company visapusiškai įsijungia su kitomis grupėmis, valdžios pareigūnais ir pramonės vadovais garantuoti tolimesnį šios vietovės augimą ir progresą.

The ILLUMINATING Company

An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

DIDŽIAUSIA IR GRAŽIAUSIA LIETUVIŲ VASARVIETĖ ATLANTO PAKRANTĖJE LAKE HOTEL

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PProspect 4-7788

Gražūs kambariai. Šviežias maistas. Žemos kainos. Savaitgaliais muzikai vadovauja Algirdas Kačanauskas populiariame "Anchor Room". Barui -- Danielius Averka, Kambario kaina asmeniui \$ 3,00.

Savininkai KUBAIČIAI IR ŽEMAIČIAI

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ATSILANKYKIME Į PABALTIEČIŲ SPORTINES ŽAIDYNES CLEVELANDE

Ateinantį savaitgalį, liepos 22-23 d., Clevelande įvyks 1961 m. Š. Amerikos Pabaltiečių Lengvosios Atletikos (bėgimai, šuoliai, mėtymai), Plaukymo ir Lauko Teniso pirmenybės, į kurias suvažiuos geriausi lietuvių, latvių ir estų sportininkai.

Vyr. sportinės vadovybės pavadimu, šias varžybas rengia Clevelando Lietuvių Sporto klubas Žaibas, per specialiai sudarytą Organizacinį Komitetą, vadovaujamą F. Eidimto. Žaidynes globoja ALB-nės Clevelando I-ji ir II-ji apylinkės.

ŽAIDYNIŲ VYKDYMO VIETOS

LENGVOJI ATLETIKA -- Patrick Henry High School stadione, Arlington Ave., prie Arlington Ave., prie E. 123 St.

PLAUKYMAS -- Case Institute of Technology plaukymo baseine (Swimming pool) 10900 Euclid Ave. (įvažiavimas iš Euclid Ave. per pagrindinius vartus. Prie vartų dežiuojantis policininkas nurodys kur)

LAUKO TENISAS -- Gordon Parko teniso aikštyne, prie Memorial Shoreway ir Liberty Blvd. Visai netoli nuo Akvariumo.

Vykstant automobiliu (važiuokite iš E. 72 St.)

ŠEŠTADIENĮ, LIEPOS 22 D.

9:00 AM iki 12:30 PM -- Plaukymas -- Case Institute of Technology baseine.

9:00 AM iki 6:00 PM -- Lauko tenisas -- Gordon Parko aikštelėje.

2:00 PM iki 5:00 PM -- Iškilmingas žaidynių atidarymas ir Lengvosios Atletikos varžybos -- Patrick Henry stadione.

8:00 PM -- Šv. Jurgio Parapijos salėje įvyks Žaidynių vakaras. Programoje: Pabaltiečių Sporto Federacijos 5-čio paminėjimo aktas, dovanų įteikimas šeštadienio varžybų laimėtojams. Meninė dalis -- lietuvių, latvių ir estų tautiniai šokiai. Atlieka LTM Čiurlionio Ansamblio šokėjai ir Clevelando latvių bei estų tautinių šokių grupės. Šokiai -- bufetas -- įvairenybės...

SEKMADIENĮ, LIEPOS 23 D.

10:00 AM -- Lauko teniso varžybų tąsa ir pabaiga -- Gordon Parko aikštelėje.

1:00 PM -- Lengvosios atletikos varžybų tąsa ir žaidynių uždarymas Patrick Henry stadione.

Turint galvoje, kad tokios apimties tarptautinio pobūdžio varžybų pravedimas yra visų lietuvių prestižo reikalas, maloniai kviečiame Clevelando lietuvius

paremti šį įvykį morališkai ir materialiai gausiu atsilankymu į sportines varžybas ir žaidynėms paremti ruošiamą vakarą.

Komitetas

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Tautybių prekybinis festivalis rengiamas rugpiučio 24-26 dienomis. Tai iš eilės trečiasis vadinamas Downtown Festival, bet tautybėms skirtas pirmasis. Kaip miesto tarybos pirm. Benjamin S. Hubbell pranešė, tautinės grupės bus kviečiamos pasirodyti su savo muzika, dainomis, dailė, rūbais ir maisto įvairumais. Taip pat bus iškabintos visų tautų vėliavos, kurios tam festivaliui sudarys spalvingą ir patrauklų nuotaikingumą.

Tautybių festivalio raštinė yra: Cleveland Chamber of Commerce — 690 Union Commerce Building, telef. MA 1-3300. Čia ir tuo reikalu ir gaunamos visos informacijos.

• Tėvynės Garsų radijo valandos balius, įvykęs Lake Shore Country Club salėse, buvo tikrai įjaukus. Jame dalyvavo per 300 svečių. Baliui vadovavo J. Stempužis. Žodį apie radijo valandą pasakė P. J. Žiūrys. Meninę programą atliko solistas Vaznelis, labai šiltai visų svečių sutiktas.

• Liet. Studentų Sąjungos Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyksta šį penktadienį — liepos 21 d., 7:30 val. vakaro Čiurlionio ansamblio namuose.

• Genė ir Henrikas Pikturnai liepos 18 d. susilaukė pirmagimės dukters Audronės.

Lake Shore klube įvykusio Tėvynės Garsų radijo programos vakaro dalyviai pertraukos metu dalinasi įspūdžiais ežero pakrantėje.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandenių ir pečių šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

DEPOSITS MADE BY JULY 20
EARN INTEREST FROM JULY 1

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Newarko skyrius nuoširdžiai prašo ALT Sąjungos skyrius, esančius Rytų Apygardos ribose: Brooklyn, Richmond-Hill, Woodhaven, Elizabeth, Philadelphia ir Waterbury, dalyvauti parengime, kuris įvyks liepos 23 d. (sekmadienį), 12 val. Kubaičių ir Žemaičių Lake Hotel, 7th ir Park Avenue, Asbury Park, New Jersey.

ALTS pirmininkas Vytautas Abraitis padarys pranešimą ALTS ir kitais klausimais.

Pietūs bus pirmą valandą ir po trumpos programos bus laiko poilsui ir kitiems reikalams. Mokestis už pietus tik \$2.50 asmeniui. Visi ALTS nariai ir

CHICAGO

A. a. Jonui Liepinaičiui pastatytas gražus paminklas

1959 m. liepos 9 d. širdies smūgiu staiga mirė Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanoris, teisininkas, buv. prokuroras Jonas Liepinaitis.

Jonas Liepinaitis buvo nuoširdus mūsų tėvynės patriotas. Dalyvavęs Lietuvos nepriklausomybės karoose ir aktyvus lietuviškų organizacijų dalyvis. Lietuviškame gyvenime velionis buvo labai plačiai žinomas.

Antrą kartą sovietams Lietuvą okupuojant, a. a. Jonas Liepinaitis pasitraukė iš Lietuvos. Apsigyvenęs Chicagoje, įsijungė lietuvišką veiklą ir labai aktyviai veikė lietuviškame visuomeniniame gyvenime.

Metams praėjus nuo Liepinaičio mirties, velionies sūnus Algis Liepinaitis, savo tėvo pagerbimui, pastatė labai gražų paminklą Chicagoje, šv. Kazimiero kapinėse.

Liepos 9 d. šv. Jurgio parapijos kun. Jonas Kuzinskas paminklą pašventino. Į paminklo pašventinimą atsilankė labai daug lietuvių chigagiečių. Jų tarpe buvo matyti Lietuvos teisininkų, Jo kovos draugų kūrėjų-savanorių, velionės artimų draugų ir giminių.

Po paminklo pašventinimo, velionies sūnus Algis Liepinaitis visus pakvietė pietums. Pietų metu gražų žodį tarė buvęs Lietuvos prokuroras teisininkas Talalas.

A. Janukaitis

Grupė chigagiečių, dalyvavusių J. Liepinaičio antkapio šv. Kazimiero kapinėse pašventinime.

DAR NELAIKAS OPTIMIZMUI

Dėl praeitą savaitę "New York Times" skiltyse pasirodžiusių "bandomųjų balionų", ruošiančių dirvą Pabaltijo valstybių okupacijos pripažinimui, ALTo vykdo komitetas atsiuntė tokių pareiškimą:

"Ryšys su pasirodžiusiomis New York'e amerikiečių spaudoje žiniomis dėl pasiūlymų Amerikos vyriausybei pripažinti Sovietų Rusijai teisei LIETUVOS, LATVIJOS ir ESTIJOS okupaciją, sprendžiant Berlyno klausimą, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA tuojau ėmėsi žygių tas žinias patikrinti.

Susirius su Lietuvos Pasiuntinybe Washington, D. C. ir kitomis at-

d. numeryje. Laiške pabrėžiama, kad toks JAV vyriausybės žingsnis reikštų, jog didžiausioji pasaulio demokratija nepajėgia išpildyti savo išpareigojimų pagelbėti pavergtoms tautoms. "Tai parodytų pasauliui, kad mes esame linkę mainikauti laisvę visų žmonių, kurie nėra mūsų iškilmės. Tai aiškiai parodytų, kad mums stinga drąsos, jėgos ir noro pasipriešinti mūsų didžiausiam priešui, kad mes norime atnaujinti senai pasmerktą pataikavimo politiką, kuri nužymėjo istorijos bėgį negarbingais ir laimėjimais, pažeminiams, žmonių, pinigų, jėgos ir prestižo nuostoliams".

• Julius Smetonos laiškas tame pačiame Plain Dealer numeryje pasmerkia vadinamas "viršūnių konferencijas", kuriose, pradedant Jalta, Potsdamu ir Teheranu, Vakarų vyriausybių galvos nesėkmingai bandė pirkti taiką nekaltųjų krauju.

• Dr. A. Grigonis, iš Chicago, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

sakingomis įstaigomis patirta, kad klausimas JAV Vyriausybės visai nesvarstomas ir Pabaltijo kraštų aneksijos pripažinimo siūlymas yra visai neatsakingų laikraštininkų išsišoki-

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA visais LIETUVOS reikalais lietuviškai klausimais būdi ir padarys reikalingus protestus ir kitokius žygius, jei paaiškės, kad bus reikalinga".

Gera, kad ALTA "ėmėsi žygių", bet gaila, kad jis neišgavo naujo formalaus valstybės departamento pareiškimo, kuris pabrėžtų aiškų dabartinės JAV vyriausybės nusistatymą ir užkirstų kelią galimoms "svarstymams", apie kuriuos sužinosime tik tada, kai jau bus šaukštai po pietų.

Laimei, kad to straipsnio nepalaikė "neatsakingų laikraštininkų išsišokimu" egzistiniai veiksniai New York'e, kurie ėmėsi konkretnių veiksmų.

Tuo tarpu tas mums žalingas nuotaikas vėl paryškino tas pats dažnai JAV vyriausybės nuomonę atstovaujantis "New York Times" liepos 17 d. numeryje, aprašydamas Pavergtųjų Tautų savaitės iškilmes po tokia antrašte:

'CAPTIVE NATIONS'
TOLD HOPE IS DIM

Tose iškilmėse atstovų rūmų narys Emanuel Celler, demokratas iš Brooklyn, pareiškė, kad Rytų Europos tautų išlaisvinimo iš sovietinės dominacijos esančios "miglotos".

Pastebėtini laikraščio komentarai apie tą kalbą: jis ne tik žodžius pavergtos tautos rašo kabutėse, bet ir Brooklyn demokrato kalbą aptaria, kaip "uždavinį, bandant plikomis rankomis sutrinti geležinę lazda iki adatos dydžio", kas implikuoja, kad kalbėtojas norėjęs susirinkusiems pasakyti ką nors džiuginančio, bet nieko negalėjęs. Savo kalboje jis išreiškė "atsargenes pastabas, nukrypdamas nuo iš anksto paruošto teksto".

Antrojo kalbėtojo, asmeniškai iškilmėse nedalyvavusio senatoriaus Jacob K. Javits kalba taip pat buvo si atsargesnė, negu ank-

KANADOS LIETUVIAI

KLB Krašto Tarybos suvažiavimas įvyks Toronte Padėkos dieną. Iki to laiko bendruomenė norima oficialiai registruoti valdžios įstaigose. Pareiškimą registravimo leidimui gauti paruošė adv. J. Mileris.

KLB Krašto Valdyba perėmė iš Vliko Elta-Press biuletenio italų kalba finansavimą. Biuletėnį redaguoja kun. V. Mincevičius.

Aušros sporto klubo jaunūčiai 7-13 metų amžiaus pradeda stovyklauti nuo liepos 29 iki rugpjūčio 13 d. prie Georgian įlankos Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje.

Bendra Toronto skautų-skaučių stovykla toje pačioje New Wasagoj įvyks rugpjūčio 13-27 d.d. Skautams vadovaus V. Skrinkas, o skautėms — S. Zubrickaitė.

čiau panašiais atvejais. Jis pavadino sovietų dominaciją "moraliskai šlykščia", bet pabrėžė, kad pasisekimo galimybė glūdinti nau-

dojime visų diplomatijos ir moralės priemonių, pasiliekančią "šaltūms, santūriems ir stipriems žinojime, jog esame teisūs".

Po New Yorką pasidairius

Paskelbus Amerikai Pavergtųjų Tautų savaitę, neatsiliko ir New York'o meras R. Wagner. Ta patį padarė ir N. Y. valstijos gubernatorius Rockefeller.

Iš kur ta jų malonė? Nagi rudenį bus rinkimai New York'o miesto mero ir kitų valdininkų. Ir prieš rinkimus mūsų didieji politikai pasidaro minkšti, kaip vaškas.

Dienraštis New York Times, kuris visuomet pakrypsta į kairę, neperseniai įdėjo C. Sulzbergerio straipsnį, kuriame jis perša Amerikai išeikšti Baltijos valstybes į Berlyną. Mūsų kai kurie veiksniai, praeito šeštadienio popietėj — liepos 15 d., buvo suruošę protesto demonstracijas priešais New York Times namą — 43 gat., arti 7 Ave. Kadangi nebuvo tam pasiruošta iš anksto, tai tų protestuotojų mažai tedalyvavo, nes niekas nežinojo. Daugiausia buvo prisidėję kubiečiai. Policija, matomai bijodama riaušių, sutraukė savųjų nemažą būrį. Dar ir raitų prisidėjo. Demonstrantai, labai tvarkingai pavaikščioję apie valandą laiko, ramiai išsiskirstė.

Sekmadienį, liepos 16 d., 10 val. St. Patrick katedroje, N. Y. įvyko iškilmingos pamaldos už pavergtas tautas. Pavergtųjų tautų vėliavos buvo įneštos katedron lydinčios tautų atstovams. Iškilmingas mišias atnašavo prelatas Jonas Balkūnas, dalyvaujant kardinolui Spellman, vyskupui ir eilei kitų aukštųjų dvasiškų. Ilgą pamokslą pasakė N. Y. miesto vyskupas, primindamas pavergtųjų tautų kančias ir pasmerkė bolševikų žiaurumus.

Reikia pastebėti, kad prieš keletą metų, kada toje pat katedroje buvo rengiamos pamaldos už pavergtą Lietuvą, vienų tik lietuvių prigūžėjo apie trejatas tūkstančių. Kur šiandien tie mūsų tautiečiai?

Po pamaldų buvo pranešta rinktis prie Jungtinių Tautų namų, kur turėjo įvykti tam tikros kalbos. Prieš Jungtines Tautas, skersai gatvės, prie vieno namo sienos kabojo didelis žemėlapis, rodantis Rusijos imperiją ir užgrobtąsias tautas, o apačioje sėdintis Chruščiovas ir su lazda rodantis į Berlyną, kuris dar

neįeina į raudonąją imperiją.

Programą vedė Pavergtųjų tautų pirm. V. Sidzikauskas. Gana rimtą kalbą pasakė New York'o miesto kongresmanas p. Sullivan. N. Y. senatorius Jevets, pats negalėdamas dalyvauti, per savo atstovą atsiuntė savo kalbą, kurią jo atstovas skaitė, bet taip aiškiai ir tyliai, kad toliau esantieji nieko negalėjo girdėti.

Geriausias kalbėtojas buvo tai mūsų prelatas Jonas Balkūnas. Jo gyva, ugninga, gražia anglų kalba pasakytą kalbą ne vienam giliai strigo į širdį.

Visų devynių pavergtųjų tautų žmonių buvo susirinkę gana mažai, gal 3-4 šimtai. Ir tai, žymia dalį sudarė kubiečiai. O gaila, kad apie juos mažai teprisimint.

Lietuviškų organizacijų veikla daugiausia sutelkta į išvykas-gegužines, o tuo tarpu pas mus gegužinėms vietovių, kaip ir nėra. Reikia gana toli važiuoti, tai negalima sutraukti ir daug publikos.

P. N.

CHICAGOS PARENGIMŲ
KALENDORIUS

LIEPOS 25 -- Rugpjūčio 10 d. Tarptautinė prekybos paroda McCormick Place, Lietuvių paviljonas organizuojamas Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyriaus.

RUGPJŪČIO 3 D. Lietuvių Fronto Bičiulių gegužinė -- jaučio kepimas vasarvietėje "Gintaras", Union Pier, Mich.

RUGPJŪČIO 13 D. Žemaičių, Kultūros klubo rudeninis piknikas, Leppos sode, 82 nd & Kean Ave., Willow Springs.

RUGSĖJO 3 - 4 D.D. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavimas Jaunimo Centre.

SPALIO 1 D. Lietuvių rezistencijos grupių rengiamas lietuvių tautos sukilimo, įvykusio 1941 m., 20 metų sukakties minėjimas, Dariaus-Girėno Amerikos Legiono Posto salėje.

SPALIO 12 - 15 D.D. A.L.R. K. Moterų Sąjungos seimas Nekalto prasidėjimo Panelės švė, parapijos salėje, Brighton Parke.

SPALIO 14 D. Lietuvos Gailingųjų Seserų Sąjungos balius Western Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 11 D. BALFO Chicago Apskrities balius -- vakarienė su koncertine dalimi Jaunimo Centre.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITEMIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ
KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5th	\$4.95
2 MARTEL 3 star Cognac	5th	\$5.39
5 ZOBROWKA, 100 proof	5th	\$4.75
3 GOLD LEAF 3 star Cognac 5th		\$4.95
4 Chateau Gib. 3 star Cognac ..	5th	\$4.95
6 White Horse scotch whisky ..	5th	\$4.98
7 SKAIDRIOJI 80°	5th	\$2.95
8 LEMON ICE Likeris	5th	\$3.69
9 BORDEAUX Vynai	5th	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!